

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

22 februari 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van mevrouw Mieke Vogels tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het vervangen van de wachtlijsten voor personen met een handicap door een centrale registratie van zorgvragen

Interpellatie van mevrouw Patricia Ceysens tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het vervangen van de wachtlijsten voor personen met een handicap door een centrale registratie van zorgvragen

Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tabaksverkoop aan min-16-jarigen en de ratificatie van de Kaderovereenkomst van de Wereldgezondheidsorganisatie

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tabaksfonds

Vraag om uitleg van mevrouw Elke Roex tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over mantelzorg

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan plaatsen in de bijzondere jeugdzorg

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het groeiende geweld van adolescenten tegen hun ouders

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het belang van het kind bij echtscheidingen

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Dinsdag 22 februari 2005

Voorzitter: de heer Luc Martens

– *De interpellaties worden gehouden om 14.32 uur.*

Interpellatie van mevrouw Mieke Vogels tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het vervangen van de wachtlijsten voor personen met een handicap door een centrale registratie van zorgvragen

Interpellatie van mevrouw Patricia Ceysens tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het vervangen van de wachtlijsten voor personen met een handicap door een centrale registratie van zorgvragen

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Vogels en mevrouw Ceysens tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het vervangen van de wachtlijsten voor personen met een handicap door een centrale registratie van zorgvragen.

Door omstandigheden is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen over hetzelfde onderwerp te laat ingediend. Ik wil geen precedent scheppen. Ik heb ze dan ook niet laten agenderen. Mevrouw Dillen, u kunt zich wel aansluiten bij de interpellaties.

Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik ben een grote fan van de website van het Vlaams Fonds. Het is een zeer goede en overzichtelijke website. Ik geef ook nog les, en ik beveel de site aan al mijn studenten aan. Ik surf er regelmatig naartoe.

De jongste tijd maakte ik me wel een beetje ongerust. Waar vroeger ongeveer om de 6 maanden een

rapportage werd gegeven over de wachtlijsten voor personen met een handicap, vinden we die sinds december 2004 niet meer terug. Ik vreesde dat we teruggingen naar de tijd van 'wat niet weet, wat niet deert'.

Mijnheer de voorzitter, u bent zelf ooit nog gestart met het in kaart brengen van wie nu waar in Vlaanderen op welke zorg wacht. Tot 5 à 6 jaar geleden werden we enkel geconfronteerd met heel schrijnende, individuele gevallen. We hadden echter helemaal geen algemeen beeld.

Het is een zeer moeizaam proces geweest om die centrale wachtlijst op te stellen. Het was ook niet altijd makkelijk en prettig. Toen in 2002 de eerste cijfers bekend werden, bleek de werkelijkheid nog erger dan wat we vermoedden. Het ging niet over honderden maar over duizenden mensen in Vlaanderen die wachtten op zorg, waar ze eigenlijk, volgens onze eigen decreten, recht op hadden.

Werken met wachtlijsten is niet prettig, maar het is wel eerlijk. Het is ook niet altijd makkelijk. Mevrouw de minister, wachtlijsten bieden heel wat informatie, ook aan de oppositie. Ze geven ook heel wat munitie aan de oppositie. Uw partij zat tijdens de vorige legislatuur in de oppositie. Ze heeft van die munitie – terecht – heel veel gebruik gemaakt. Toen ik minister was, heb ik zowat om de maand geantwoord op vragen over de stand van zaken.

Mevrouw de minister, eerlijke politiek maakt een minister kwetsbaar, maar tegelijkertijd ook sterk. Ik zou er u op willen wijzen dat tot 5 à 6 jaar geleden de wachtlijsten in de zorg geen politiek item waren. Door het opstellen van die lijsten is het thema wel op de agenda gezet. Niemand minder dan de minister-president van de vorige legislatuur, de heer Dewael, heeft zich verbonden tot het wegwerken

Vogels

van de wachtlijsten en het opstellen van een meerjarenplanning. Ook de huidige minister-president heeft zich daarbij aangesloten. Het is ooit anders geweest: ik denk niet dat de vorige ministers-president zich hebben uitgelaten over zorg en wachtlijsten in de zorg.

Het zou bijzonder jammer zijn mochten die wachtlijsten nu opnieuw verdwijnen en we terug zouden gaan naar de vroegere situatie. Dat zou niet in het belang zijn van de mensen die wachten op zorg, noch van ons beleidsdomein, dat al zo snel wordt ondergesneeuwd door de harde sectoren. Dat is zeker het geval bij begrotingsonderhandelingen. We hebben er alle belang bij dat we die wachtlijsten in de zorg hoog op de politieke agenda blijven houden. Dat kan alleen maar door eerlijke cijfers naar buiten te brengen.

Mevrouw de minister, ik was zeer blij toen ik vorige week op mijn favoriete site zag dat niet minder dan 60 pagina's met cijfers werden gegeven met betrekking tot wie waar in Vlaanderen wacht op welke zorg. Dit is een zeer belangrijk document. We mogen de auteurs feliciteren voor het geleverde werk. We weten nu wie waar op wat soort van zorg wacht, en ook binnen welke termijn die zorg wordt verwacht. We weten nu ook waar de zorgvragers verblijven. Dat is toch erg belangrijk.

De cijfers zijn ontvullend. Veel mensen wachten thuis, zonder enige begeleiding, op die zorg. Vaak moeten de mensen die erg complexe zorgverlening vragen, zoals een plaats in een nursing home, het langst van al wachten. Het grote mankement in dat overzicht is wel dat de gegevens over het PAB nog niet zijn opgenomen. Ik hoop echt dat de auteurs tegen volgende keer ook die cijfers in het overzicht kunnen opnemen.

Mevrouw de minister, ik ben niet tevreden, want uw centrale registratie van zorgvragen kan mijns inziens de centrale wachtlijst niet vervangen. Als we het in een historisch perspectief bekijken, moeten we vaststellen dat we in de toestand van een twintigtal jaren geleden verzeild geraken. Toen was hét politieke thema de tewerkstelling. Een van de ankerpunten van onze verzorgingsstaat is de volledige tewerkstelling. Daarom zijn werkloosheidscijfers voor politici erg vervelend. Men begon die cijfers dus te nuanceren, zo niet in vraag te stellen.

Er werd een onderscheid gemaakt tussen oudere werklozen, schoolverlaters, deeltijdse werklozen, enzovoorts. Het gevolg was dat in die jaren alleen nog werd gepraat over de juistheid van de cijfers.

Het zou jammer zijn als we vandaag op dezelfde manier zouden omspringen met die moeizaam verworven gegevens over de wachtlijsten. In het rapport worden terecht opmerkingen gemaakt over seizoensfluctuaties en over de kwaliteit van de registratie. Het zou echter erg zijn als we de discussie zouden reduceren tot een debat over de juistheid van de cijfers. Dat laatste wordt trouwens voor ons gedaan: op de website van Opvangtekort staan de cijfers.

Mijn belangrijkste bede aan de minister luidt: gebruik de centrale registratie van zorgvragen niet als een alternatief voor de centrale wachtlijst. De minister moet definiëren wat ze onder een centrale wachtlijst verstaat. Urgentiecodes 1, 2 en 3, die betrekking hebben op zorgvragen die in een periode van 2 jaar zijn gesteld, verschillen van urgentiecode 4, die betrekking heeft op de toekomst. De eerste soort hoort op de wachtlijst thuis, want als deze mensen een aanbod wordt gedaan, zullen ze erop ingaan. De tweede soort hoort er niet op thuis. De minister mag niet te veel nuanceren, moet goed definiëren en eerlijk blijven omspringen met de cijfers, hoe moeilijk en pijnlijk dat voor een beleidsmaker ook is. Ze moet goed beseffen dat een zachte sector, die het vaak moeilijk heeft om aan middelen te geraken, nood heeft aan zo'n aanpak. De tijd dat men voor welzijn middelen kon genereren op basis van de caritas is voorbij. Een objectieve, op cijfers gesteunde aanpak is onontbeerlijk.

Naast de volledige tewerkstelling is het recht op zorg voor ieder mens met een handicap een pijler van onze verzorgingsstaat. Gehandicaptenzorg is een gemeenschapsaangelegenheid. Als we die doelstelling ernstig nemen, dan moeten we durven erkennen dat we nog een lange weg voor de boeg hebben.

Mevrouw de minister, is het uw bedoeling om de centrale wachtlijst te vervangen door de centrale zorgregie? Bent u bereid om een duidelijke definitie te geven van wat een centrale wachtlijst is, en zelf de informatie terzake te verspreiden? Die cijfers zou u eventueel kunnen publiceren op mijn favoriete website, die van het Vlaams Fonds.

De voorzitter: Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, mevrouw Vogels heeft hier geschetst hoe tijdens de vorige legislatuur het dossier van de wachtlijsten is aangepakt. In deze commissie zijn daarover veel interpellaties gehouden en vragen gesteld. Toen heeft de oppositie ons voortdurend belaagd met de vraag om de cijfers op tafel te leggen en te analyseren. De media hebben daarin een rol gespeeld.

Ik had toen af en toe wat medelijden met minister Vogels. Soms aanhoorden we schrijnende verhalen waarin het leed van mensen op wachtlijsten werd verwoord, en dat leidde hier soms tot harde confrontaties. Dit is alleszins een van de dossiers van de vorige legislatuur die me het best zijn bijgebleven. CD&V heeft over de wachtlijsten misschien wel het hardst campagne gevoerd. Dit dossier beoordeelde velen.

Het klopt dat toenmalig minister Vogels terzake een moedige houding heeft aangenomen. Ze heeft nooit geprobeerd de cijfers onder de mat te vegen. Die cijfers werden altijd eerlijk meegedeeld, aan het parlement, maar ook daarbuiten. Ik keek alleszins uit naar de datum van 30 juni 2004, want dan zouden de nieuwe cijfers worden bekendgemaakt. De cijfers kwamen er echter niet: we bevonden ons in een periode van regeringsvorming. Toen was het parlement niet echt op deze zaak gefixeerd. Maar in september, en dan oktober, waren er nog altijd geen nieuwe cijfers. Maar ere wie ere toekomt: Opvangtekort, dat tijdens de vorige legislatuur onze discussies hier heeft gevoed en waar we ook tijdens een werkbezoek mee kennis hebben gemaakt, trok in januari aan de alarmbel. Opvangtekort vroeg zich af waarom er geen enkele informatie meer werd vrijgegeven.

Ik bereidde in die dagen een schriftelijke vraag voor over deze problematiek. Toen ik de vraag wou indienen, verscheen er in een krant – ik denk De Morgen – een artikel waarin een journalist meldde dat zelfs navraag geen cijfers oplevert. De cijfers worden niet alleen niet meer verspreid, maar ze worden zelfs niet gegeven aan mensen die ze opvragen. Dat kan niet. Dat staat echt in schril contrast met wat tijdens de afgelopen legislatuur gebeurde. Toen werd op dat vlak een politiek van openheid gevoerd, ook al betekende dat een verhoogde kwetsbaarheid van de beleidsvoerders.

Vandaag worden we met een enorme koerswijziging van het Vlaams Fonds geconfronteerd. Het fonds stelt de informatie niet enkel niet langer beschikbaar, ze wordt zelfs niet gegeven aan mensen die ze opvragen.

Ik heb bijgevolg vragen bij een nota van het VF. Het VF, dat de cijfers niet langer meedeelt, stelt dat er een probleem is omdat de gegevens 'tot op heden zijn gepresenteerd in een vorm die kan leiden tot foutieve interpretaties'. Die bekommernis leefde ook tijdens de vorige legislatuur. Een foutenmarge en benaderende conclusies zijn nooit uitgesloten. Toen was dat geen argument, maar nu blijkbaar wel. Het VF stelt in zijn nota: 'alvorens de gegevens nog te communiceren, moet de huidige voorstellingswijze herzien worden. Mee rekening houdend met de aanbreng van het bureau en van het kabinet zal de administratie een nieuwe voorstellingswijze uitwerken.'

We weten wie de leiding van het VF in handen heeft. Volgens mij mag er geen sprake zijn van een aanpak met twee maten en twee gewichten. De politiek van openheid moet worden voortgezet.

Wat er vandaag gebeurt, stoort ons. Het kan niet dat het VF de transparantie opgeeft en zich afvraagt of zijn aanpak de bevoegde minister niet te veel schaadt. Dat is een provocatie ten aanzien van de mensen die er tijdens de vorige legislatuur alles aan hebben gedaan om de zaken transparant voor te stellen. Uiteindelijk gaat het over de vraag hoe we de wachtlijsten zullen wegwerken. Vroeger wou de oppositie dat de duizenden wachtenden onmiddellijk werden geholpen. Ze begreep niet waarom dat niet gebeurde, want ze had een plan om het probleem planmatig en gefaseerd weg te werken.

Ondertussen zijn de cijfers wel gepubliceerd. Dat gebeurde op 18 februari, als ik me niet vergis. Op de website van de vzw Opvangtekort staat dat het moeilijk is om precies te weten wie op de wachtlijst thuishoort. Maar één zaak staat vast: de zorgvraag is nog toegenomen. We zouden daarom graag willen vernemen hoe de minister de zaak wil aanpakken.

Ik wil het hebben over het PAB. Ik zwijg over het persoonsgebonden budget, dat tijdens de afgelopen legislatuur bijna tot een rel leidde. De bevoegde administrateur-generaal kwam hier zeggen, ook al was het een goedgekeurd decreet, dat hij zich af-

Ceysens

vroeg of het wel uitgevoerd kon worden. Het persoonlijk assistentiebudget heeft dus een extra duwtje in de rug nodig. In onze aanpak is het immers een bijzonder belangrijke methode voor een individualisering van de aanpak en voor een gebruikers-emancipatie van personen met een handicap.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we kunnen ons afvragen of dit geen louter semantisch debat is over wachtlijsten versus centrale registratie van de zorgvraag. Waar het echter om gaat, is dat er ernstige problemen zijn met de inschatting van de noden in de gehandicaptenzorg.

Het Vlaams Fonds heeft verschillende wachtlijsten, afhankelijk van het type van de vraag, die maar niet op elkaar afgestemd geraken. Daarenboven slaagt het Vlaams Fonds er jammer genoeg niet in binnen een redelijke termijn – 7 maanden is geen redelijke termijn meer – aan de zorgnoden te beantwoorden.

Pas nu worden de wachtlijsten bekendgemaakt, en daarbij blijkt dat ze nog langer zijn dan vroeger, ondanks alle geleverde inspanningen. Het is trouwens onaanvaardbaar dat de gegevens van de wachtlijsten zo laat bekend raken, en dan nog eerst, althans naar ik aanneem, via een lek in de krant. Zo ben ook ik ze op het spoor gekomen. Het parlement vraagt al maanden actuele gegevens, maar die konden niet worden verstrekt, terwijl ze wel in de krant te lezen waren. Dat is niet de correcte werkwijze. Overigens is er ook nood aan meer wetenschappelijk onderbouwde verklaringen, maar daarover straks meer.

Mevrouw de minister, eigenlijk vragen we niets meer en niets minder dan wat u aankondigde bij de bespreking van uw beleidsnota, namelijk zo snel mogelijk een integrale centrale wachtlijst, waarover ook mevrouw Vogels en mevrouw Ceysens het hadden, en waarin het PAB en alle mogelijke andere vragen geïntegreerd zijn. Zo wordt dubbele telling vermeden, en wordt een gedifferentieerd antwoord op de zorgvragen mogelijk. Het taalgebruik doet daarbij niet terzake. We hebben gewoon behoefte aan genuanceerde overzichten die toelaten over de zorgvraag te bemiddelen en het aanbod af te stemmen op de noden.

In dit informaticatijdperk moeten we zes maanden wachten op de cijfers, terwijl een degelijk en snel driemaandelijks overzicht mogelijk moet zijn. De problematieken zijn niet meteen vergelijkbaar, maar over werkloosheidscijfers of pakweg de toeristische omzet in Vlaanderen wordt stukken sneller gecommuniceerd. Nochtans lijken deze zorgnoden me maatschappelijk veel belangrijker.

De gegevensregistratie moet uniform gebeuren. Dit document van de heer Renterghem en mevrouw Molleman betekent in elk geval een belangrijke kwalitatieve stap vooruit naar een goede zorgregie, zeker vergeleken met het document van 31 december 2003. Mevrouw Vogels heeft daar al op gewezen, en ik treed haar daarin bij. De wetenschappelijke verklaring van een aantal dingen zal een en ander eenvoudiger maken, zal toelaten adequaat in te spelen op de zorgvraag en zal een meerjarenplanning mogelijk maken.

Overigens zijn een meerjarenplanning en een programmering in een goede professionele zorgregie niet het ultieme einde. Wel vormen ze een stap in de zorgregie, en een noodzakelijk instrument, en daarom is dit een belangrijke stap vooruit.

Anderzijds is het voor het wegwerken van wachtlijsten ook noodzakelijk om de zorg zelf sneller te vernieuwen. We moeten naar een meer gedifferentieerd aanbod dat meer afgestemd is op de noden van de zorgbehoevenden, met allerlei combinaties van thuiszorg, residentiële zorg, verblijf in dagcentra, mantelzorg, enzovoort. Dat zal niet alleen de kwaliteit van de zorg verhogen, maar op middellange termijn ook een gunstig effect hebben op de kost van de personen met een handicap en op de schaal van de wachtlijsten zelf.

Mevrouw de minister, is het mogelijk in de toekomst een sneller en efficiënter meetinstrument te ontwikkelen? Wanneer mogen we de integrale centrale registratie die in het vooruitzicht werd gesteld, verwachten? Deelt u de mening dat de zorgvernieuwing zelf ook de druk op de wachtlijsten wat kan verlichten?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, vooraf wens ik op te merken dat ik de reactie van de VLD wat overdreven vind. Minister-president Dewael heeft in de

Dillen

vorige regeerperiode op een onbewaakt moment gezegd dat de wachtlijsten op heel korte termijn – als ik me niet vergis op 16 maanden – volledig opgelost zouden zijn. (*Opmerkingen van mevrouw Patricia Ceysens*)

Mevrouw Ceysens, ik herinner me dat u daar niet zo gelukkig mee was, en mevrouw Vogels was er toen als minister van Welzijn helemaal niet blij mee. (*Opmerkingen van mevrouw Patricia Ceysens*)

Ik heb u niet onderbroken, en ik zou het op prijs stellen als u dat bij mij ook niet zou doen. (*Opmerkingen/Gelach*)

Dat is uw waarheid. Het is altijd wel leuk wat leven in het parlement te krijgen, maar er is stilaan sprake van een never-ending story tussen mevrouw Ceysens en de minister.

Ook de reactie van de VLD-fractie leider in de pers naar aanleiding van het artikel in De Morgen over het Vlaams Fonds, was heel merkwaardig. Immers in de vorige regeerperiode was het niet meteen de VLD die zich opwierp als de grote verdediger van de wachtlijsten. Integendeel, ze hebben er zich in 2002 met weinig overtuiging bij neergelegd.

Mevrouw de minister, ik fronste ook de wenkbrauwen toen ik vernam dat het Vlaams Fonds zal afstappen van het systeem van wachtlijsten, en het zal vervangen door wat ze noemen de 'centrale registratie van zorgvragen'. Mij is niet helemaal duidelijk waarom ze dat doen. Misschien zou het, vooraleer te veranderen van strategie, nuttig geweest zijn dat het Vlaams Fonds eens een overzicht had gemaakt van de voor- en nadelen van het bestaand systeem van wachtlijsten.

Blijkbaar zullen ze nu toch in de toekomst werken met die centrale registratie. Wat zijn de voordelen daar nu eigenlijk van? Mevrouw Vogels heeft dat al kort toegelicht, maar volgens gegevens waarover ik beschik, zou het ook wel eens de bedoeling kunnen zijn de cijfers meer te spreiden en in te delen. Zou de echte bedoeling daarachter niet kunnen zijn de wachtlijsten kleiner te doen lijken dan ze in werkelijkheid zijn? Ik ben benieuwd naar uw standpunt daarover.

Ook ik heb verscheidene malen contact gehad met het Vlaams Fonds. Nog op 27 januari zeiden ze dat

de gegevens eerstdaags zouden komen, en uiteindelijk zijn ze er vorige week gekomen. De essentie waarop we ons hier moeten concentreren, is wat er nu precies uit die cijfers blijkt. Ik vraag me af of u me kunt overtuigen dat het nieuwe systeem transparanter en beter is, een beter overzicht geeft en zeker niet als bedoeling heeft de wachtlijsten een beetje te verdoezelen.

Nog veel groter is mijn bezorgdheid over deze cijfers zelf, want ze geven ook duidelijk een stijging aan van het aantal zorgvragen. Er zijn er exact 6892 volgens de gegevens van midden februari. Dat betekent een stijging tegenover eind 2003, de laatste bekende cijfers, met 1250, een aanzienlijke stijging met – vlug berekend – om en bij de 20 percent.

De essentie van het debat ligt in die cijfers, en hoe we ze zullen doen dalen. Hoe zullen we ervoor zorgen dat het recht op zorg, zoals mevrouw Vogels het zo mooi noemt, voor iedere persoon met een handicap daadwerkelijk een recht wordt?

Mevrouw de minister, wat zit er achter de strategie van het Vlaams Fonds? Wat waren de nadelen van het vorige systeem van wachtlijsten? Kunt u me overtuigen van de voordelen van het nieuwe registratiesysteem?

Ik zou ook heel graag van u de nodige waarborgen krijgen dat in het nieuwe systeem transparantie voorop staat, alsook eerlijkheid en duidelijkheid van de cijfers. We moeten een duidelijk beeld krijgen, waarbij een en ander niet in de verschillende onderdelen wordt weggestoken. Ik vraag ook een waarborg dat ook in het nieuwe systeem de oudste aanvragen het eerst worden behandeld en op correcte wijze worden beantwoord. Ten slotte is de belangrijkste vraag of u voor het stijgend aantal wachtenden prioritair extra middelen zult vrijmaken om zo snel mogelijk de aanvragen te kunnen beantwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me aan bij de bekommernis van de andere sprekers dat we de essentie niet uit het oog mogen verliezen. Het gaat om de gebruiker, de cliënt of de patiënt. Het is die gebruiker die recht heeft op een passend antwoord op zijn of haar zorgvraag, binnen een bepaalde termijn. Als een verfijning van de manier van re-

Jans

gistreren daartoe kan bijdragen, dan lijkt me dat een positieve zaak.

Het rapport over de centrale registratie van de zorgvraag biedt heel wat duiding bij de cijfers en laat ons toe de cijfers juist te interpreteren. Dat is belangrijk. Het verbaast me dat er nog altijd mensen met een handicap worden opgenomen in een bepaalde voorziening, zonder dat ze ergens geregistreerd staan. Als we dat niet meer willen, dan moeten we ook rekening houden met de consequentie dat het aantal geregistreeerde zorgvragen zal blijven toenemen, ook al creëren we extra plaatsen.

Het verschil tussen urgentiecodes biedt ook heel belangrijke nuances. Een zorgvraag met code 4 is een toekomstige vraag. Mevrouw de minister, als mensen langer dan de termijn eigen aan een bepaalde code, op de lijst staan, schuiven ze dan automatisch door?

Ten slotte worden een aantal geregistreeerde personen met een handicap reeds opgevangen of begeleid in de gevraagde zorgvorm, maar niet in de regio die ze wensen, of deeltijds in plaats van voltijds. Dit maakt hun vraag niet minder gerechtvaardigd, maar het geeft wel aan hoe divers de situaties zijn en hoe belangrijk de interpretatie is. Het rapport heeft als verdienste dat het per zorgvorm zeer helder de huidige woonsituatie en dagbesteding per zorgvrager weergeeft.

Ik betreur wel de toon van dit debat. Mevrouw Vogels, u gaf aan dat gegevens over de wachtlijst de minister kunnen sterken. Als de minister de vragen beantwoordt, zal dat inderdaad een versterking betekenen. Dit geeft ons – de meerderheidsploeg – de kans om aan te geven op welke manier we hiermee willen omgaan.

Toch noodzaakt de gang van zaken in dit parlement mij om me op persberichten te baseren. Ik vond een persbericht, mevrouw Ceysens, van nog geen jaar geleden. Toenmalig minister-president Somers creëerde een hele heisa met zijn uitspraken over de lange wachtlijsten. Hij weet de lange wachttijd aan de oneigenlijke personen met een handicap die erop stonden. De huidige registratie is echter efficiënter.

Ik ben blij met deze interpellaties en met dit debat.

De VLD neemt dit thema zeer ter harte. Ik vermoed dat de VLD bij de begrotingscontrole, een cruciaal moment in dit debat, haar interesse naar voren zal brengen. Overigens levert zij de minister van Begroting. We zullen met een positieve ingesteldheid de gevolgen van dit debat afwachten.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: De essentie van de zaak werd goed samengevat door de heer Caron. Mevrouw Vogels heeft dat ook weergegeven. We moeten het nu niet hebben over de cijfers zelf. Het debat moet gaan over de vraag of de mensen de juiste zorg krijgen. Ik heb in de beleidsnota duidelijke keuzes gemaakt. Deze commissie heeft die mee bepaald. We hebben het er uitvoerig over gehad. We hebben gekozen voor een expliciet uitbreidingsbeleid. De centen zouden prioritair naar uitbreiding gaan. We zijn gegaan voor het wegwerken van de wachtlijsten. We blijven er systematisch voor gaan. Dat is niet iets uit het verleden, dat is ook hedendaags.

We hebben daaraan toegevoegd – in het eerste deel van de nota – dat het onze ambitie is om het juiste antwoord te geven op de verschillende zorgvragen. Daartoe hebben we gegevens nodig, en verfijning en cijfers over wie en waar en waarom. Wat niet weet, niet deert, gaat hier niet op, wel integendeel. We kunnen niet beweren dat er minder info is. We hebben meer informatie nodig om de juiste keuzes te maken en de juiste investeringen te bepalen. In bepaalde zorgvormen komt er zeer snel een oplossing, in andere lopen de termijnen zeer en zeer lang.

Een eerlijke en transparante politiek is juist mijn ambitie. In september stonden inderdaad geen cijfers op de website. Dat was een eenmalig ongemak door de omzetting van het systeem. Met het nieuwe systeem kunnen we met de juiste cijfers werken. We wilden in de overgangperiode geen cijfers verspreiden, dat zou alleen maar nog meer verwarring gecreëerd hebben. Daar zou u mij zeker over geïnterpelleerd hebben. Ik vind zo'n tijdelijke informatiestop gepermitteerd.

Ik wil me engageren om de cijfers blijvend vrij te geven. We zullen de website – de favoriet van mevrouw Vogels – om de zes maanden aanpassen. De meest actuele en transparante gegevens zullen openbaar zijn. Iedereen zal ze daar kunnen vinden.

Vervotte

Wat is het verschil met de oude wachtlijst? Vroeger werd er alleen rekening gehouden met de langdurig wachtenden en niet met de natuurlijke uitstroom. Men had dus geen zicht op de doorschuifoperaties. Een uitbreidingsbeleid bleef bijna onmogelijk. Nu hebben we zicht op in- en uitstroom. We merken wanneer mensen binnenkomen die nog altijd niet geregistreerd zijn. In de huidige programmatie, die is neergelegd in het parlement, zitten dus niet alle vragen. In het verleden werd er geen onderscheid gemaakt tussen de dringende vragen en de gekende toekomstige vragen of de zogenaamde urgentiecode 4. Dat onderscheid is nochtans belangrijk voor een goede langetermijnplanning. We hebben niet alleen de ambitie om het verleden weg te werken, maar ook om toekomstgericht te werken. De ideale situatie zou zijn om te anticiperen op toekomstige vragen. In plaats van gegevens te verdoezelen, hebben we een betere duiding en registratie.

De essentie blijft de begrotingscontrole. Het parlement heeft zich geëngageerd voor de programmatie. De geactualiseerde cijfers tonen aan dat de vragen en de noden groter zijn dan wat we hier vastgelegd hebben. Ik nodig iedereen uit om ook rekening te houden met de nieuwe niet-transparante gegevens die aantonen dat we uiteindelijk niet voldoende doen. We zullen nog grotere inspanningen moeten leveren.

We zullen tegen januari 2006 een centrale lijst maken. De urgentiecodes 1, 2 en 3 en PAB zullen daarin vervat zitten. We zullen ze dan kunnen vergelijken.

De meest zorgbehoevenden vallen het vaakst uit de boot. We zoeken daarvoor een oplossing. De basis werd al gelegd in de vorige legislatuur met het decreet over de zorgregie. Dit komt vandaag aan bod in de raad van bestuur van het Vlaams Fonds. In ons voorstel kiezen we voor een collectieve opnameverantwoordelijkheid. Een individuele opnameverantwoordelijkheid ligt moeilijk. Niet iedere persoon kan in elke instelling worden opgenomen. In de zorgregie zullen wel heel duidelijke afspraken worden gemaakt over een collectieve opnameverantwoordelijkheid. Daardoor kunnen er bijvoorbeeld over de urgentiecode 1 protocollen worden afgesloten, zodat die mensen niet uit de boot vallen.

We hebben dus meer gegevens. We proberen nog meer instrumenten, zoals de zorgregie, te ontwikkelen om ervoor te zorgen dat we samen met de instellingen en voorzieningen het debat kunnen aangaan om hen mee verantwoordelijk te maken bij de collectieve opnameplicht. De mensen die het zwaarst getroffen zijn, mogen niet systematisch worden uitgesloten of het langst op de wachtlijsten staan.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, ik vind de website van Kind en Gezin ook wel heel goed. (*Gelach*)

Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Mevrouw Jans zei daarnet dat het toch ongelooflijk is dat er nog altijd mensen in een voorziening instromen die niet op de wachtlijst staan. Toen ik minister van Welzijn was, heeft men me nooit kunnen uitleggen hoe het in godsnaam mogelijk is dat in een systeem waar niemand zonder een nummer binnenraakt, waar er slechts één toegangspoort is, waar er tussen de 40.000 en 50.000 mensen instromen, er geen verbanden kunnen worden gelegd tussen die gegevens en de gegevens van de mensen die op een bepaald moment in de voorziening worden geholpen.

Mij werd 5 jaar lang wijsgemaakt dat dit verband niet kan worden gelegd. Mevrouw de minister, ik stel u voor dat u nogmaals aan het Vlaams Fonds vraagt of dat kan. Misschien is er nu een ICT-man die wat creatiever is.

Wat de grond van de zaak betreft, zegt u dat u het PAB zult opnemen in de centrale zorgregiegegevens. U zegt dat uit de beschikbare gegevens blijkt dat de in de vorige legislatuur opgemaakte meerjarenplanning eigenlijk niet meer voldoet. Ze zou moeten worden aangepast. U zegt dat u de PAB-gegevens pas in 2006 zult opnemen.

Het zou een goede zaak zijn mocht dat vroeger gebeuren en indien op basis van alle gegevens het meerjarenplan kan worden aangepast. Het kan best zijn dat een aantal mensen die nu wachten op de zware zorgvormen en thuis zitten zonder enige ondersteuning, al kunnen worden geholpen met een paar dagen PAB-ondersteuning. Dat kunnen we pas weten als rekening wordt gehouden met alle gegevens.

Vogels

Mevrouw de minister, kan die aanpassing vroeger gebeuren? Kunnen die PAB-gegevens mee worden ingepast en kan de meerjarenplanning op die basis worden opgemaakt? Voortaan zullen de gegevens opnieuw om de 6 maanden verschijnen op de site. Ik stel voor dat u daar zelf conclusies uit trekt. U zou kunnen aangeven met hoeveel eenheden het aantal wachtenden is toegenomen of afgenomen. Zo vermijdt u dat anderen dat in uw plaats doen en dat er steeds opnieuw een debat wordt gevoerd over wat nu al dan niet juist is.

De voorzitter: Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, ik heb meer dan goed geluisterd naar het antwoord van minister Vervotte. Ik heb dan ook nog enkele opmerkingen. Het is een zeer goede zaak dat onder politieke en journalistieke druk terug wordt aangeknoopt met het beleid van transparantie en openheid. Laten we eerlijk zijn, anno 2005 zou het niet goed zijn indien we zouden teruggrijpen naar de struisvogelpolitiek van vroeger. Wat dat betreft, ben ik bijzonder blij met het antwoord. Mevrouw de minister, het is inderdaad van kapitaal belang dat hierover zeer duidelijk wordt gecommuniceerd, dat er conclusies worden getrokken en dat u, zoals mevrouw Vogels zegt, de regie in handen houdt.

Het gaat echter niet op om steeds weer de bal in het andere kamp te leggen. Mevrouw Vogels zal de eerste te zijn om te onderschrijven dat de begroting voor Welzijn tussen 1999 en 2004 met 40 percent is gestegen. Dat is gebeurd met dezelfde minister van Begroting van dezelfde partij. Wat dat betreft, mag u ons de bal zoveel toespelen als u wilt, we zullen altijd hetzelfde antwoord geven. Ik moet me daar helemaal niet over schamen.

Tijdens de laatste begrotingscontrole van de afgelopen legislatuur bleek, na een akkefietje met het Vlaams Fonds, dat er plots tekorten waren om het loon van het personeel te betalen. Het is toen weer dezelfde minister van Begroting van dezelfde partij die een oplossing heeft gevonden en de zaak met de mantel der liefde heeft toegedekt. De kostprijs was 25 miljoen euro – de mantel der liefde mag af en toe ruim zijn. Mevrouw de minister, u moet ons en de minister van Begroting geen verwijten maken: hij heeft keer op keer getoond welke middelen ter beschikking waren voor personen met een handicap die op zorg aan het wachten waren.

Ik blijf erbij dat het niet opgaat dat een organisatie zoals het Vlaams Fonds met twee maten en twee gewichten werkt. U hebt zelf verwezen naar de verschillende communiqués. De laatste was die van de vorige minister-president en voormalig minister van Welzijn, mevrouw Byttebier. Ze hebben daarin een vraag durven stellen. Ik heb toen geen nota's gezien van het Vlaams Fonds waarin stond wat ze zouden doen.

Het blijft mijn aanvoelen dat het Vlaams Fonds vond dat het moest oppassen en dat het, indien het verder werkte zoals tijdens de vorige legislatuur, een minister in de problemen kon brengen. Dat is zo, mevrouw Vogels. Ik heb tijdens de vorige legislatuur nooit gezien dat men u ter hulp snelde. In de commissie hebben we vaak de heer Foubert op bezoek gehad. Volgens hem kon het niet anders. Hij wist niet of het Vlaams Fonds de regeling inzake het persoonsgebonden budget wel wilde uitvoeren. Het parlement had dat nochtans goedgekeurd, CD&V had daar zelfs mee ingestemd. Het Vlaams Fonds wist niet of die regeling wel kon worden doorgevoerd.

De nota's die ik nu lees, zijn voor een stuk een provocatie. Ik heb liever dat dit geweten is en dat er met wijsheid mee wordt omgegaan. Het gaat niet op om die bal steeds opnieuw in ons kamp te leggen. Het traject van de vorige legislatuur toont aan wat we voor de sector overhadden en met welke oprechtheid en kwetsbaarheid we dit dossier hebben behandeld. Ik verwacht nu hetzelfde.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mevrouw Ceysens, uit uw reactie maak ik op dat u het ermee eens bent dat het systeem verbeterd is. U bent daar niet op doorgegaan.

Ik wens uw opmerkingen over politieke en journalistieke druk toch een beetje te nuanceren. Denkt u werkelijk dat er op één week tijd van één document kan worden gegaan naar zestig documenten? Het is soms zelfs niet mogelijk een vraag op te stellen op één week tijd. Door die opdracht tonen we juist aan dat we transparant willen werken en dat we meer informatie willen geven. Ze zal net zoals vroeger op de website terug te vinden zijn.

Mevrouw Patricia Ceysens: Tijdens een hoorzitting met het Vlaams Fonds hebben we met de deskun-

Ceysens

digen van de studiedienst alle mogelijke manieren om de gegevens beter in kaart te brengen, onderzocht. Toen mocht het niet!

De voorzitter: Mevrouw Ceysens, volgens het reglement hebt u geen recht meer op een repliek. Niets belet u om later nieuwe vragen of interpellaties in te dienen.

Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Voor sommigen is het maken van statements belangrijker dan de discussie aan te gaan.

De databank is inderdaad belangrijk. We hebben nu een koppeling gemaakt met het nieuwe besluit met betrekking tot de zorgregie. Ook daar zijn centen voor nodig. Aangezien iedereen hier achter staat, veronderstel ik dat we tijdens de budgetcontrole de middelen zullen kunnen vrijmaken. De zaak ligt nu voor bij het Vlaams Fonds.

Mevrouw Vogels, u had een vraag over de zware zorgvormen en de PAB's. We hebben die uitzuivering doorgevoerd. Daaruit blijkt dat het over maximaal 12 personen zou gaan. De grote problemen van die groep zullen moeilijk kunnen worden opgelost. We zien wel dat er bij de ambulante personen een doorstroming kan zijn.

Mevrouw Mieke Vogels: Als iemand gedurende 5 jaar gedurende 3 dagen per week via een PAB wordt ondersteund, dan is er al iets gebeurd.

Minister Inge Vervotte: Dan is de thuisbegeleiding inderdaad beter.

Mevrouw Mieke Vogels: Die uren zijn echter niet beschikbaar.

Minister Inge Vervotte: Het aantal kan wel stijgen. Als we de zevende opstap van die 7,5 percent kunnen verhogen en actualiseren, dan kunnen we versneld PAB's vrijmaken.

Ik heb geen enkel probleem met uw suggestie over de conclusies inzake de registratie.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door mevrouw Dillen en door me-

vrouw Vogels werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tabaksverkoop aan min-16-jarigen en de ratificatie van de Kaderovereenkomst van de Wereldgezondheidsorganisatie

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tabaksfonds

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Caron tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tabaksverkoop aan min-16-jarigen en de ratificatie van de Kaderovereenkomst van de Wereldgezondheidsorganisatie, en over het tabaksfonds.

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, tot u spreekt een ex-kettingroker. 4 februari 2002 was voor mij een glorierijke dag. Op die dag ben ik definitief gestopt met roken. Het geeft wel aan dat ik een band heb met het thema.

Velen onder ons zullen wel herinneringen hebben over het roken van de eerste sigaret op school. Het hoorde bij de stoerdoenerij en het puberaal gedrag. Ik was dan ook gefraspeerd over de discussie of het nu wel zinvol is om het roken te verbieden aan min-16-jarigen. De verboden vrucht smaakt altijd zoeter. De vraag is dan ook of dit wel de goede strategie is om het roken tegen te gaan.

Mevrouw de minister, u bent me eens te meer te snel af geweest. De regering heeft vorige vrijdag een ontwerp van decreet met betrekking tot het ratificeren van de Kaderovereenkomst van de Wereldgezondheidsorganisatie inzake de bestrijding

Caron

van het tabaksgebruik goedgekeurd. Ik zal niet alles herhalen. Ik zal me beperken tot de kern van de zaak. De regering heeft ook haar akkoord uitgesproken over de andere delen van de overeenkomst. Ik wens het hier alleen te hebben over het feit of het zinvol is het roken te verbieden.

Ik sluit me grotendeels aan bij het advies van de Vlaamse Jeugdraad. Er zijn nog andere adviezen, zoals die van de Gezondheidsraad. De Vlaamse Jeugdraad stelt dat het er voor hen in eerste instantie op aankomt om aan de preventie te werken. Zo stelt ze: 'We geloven in de kracht en competentie van kinderen en jongeren. Precies vanuit dat geloof in de jongelui, plaatsen we vraagtekens bij de huidige 'boom' aan verbodsbepalingen. We vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren betrokken en bevraagd worden bij beleidsacties en –beslissingen, dat ze aangesproken worden op hun stuk verantwoordelijkheid, zonder andere verantwoordelijkheden te negeren. Als Vlaamse Jeugdraad zijn we het niet eens met het verbod op tabaksverkoop aan min-16-jarigen.' Uit een steekproef is trouwens ook gebleken dat het verbod op zich zeer moeilijk te controleren is en dat het ook niet werkt.

In het advies staat verder: 'Omdat we geloven dat preventie en informatie op maat veel effectiever kunnen zijn, en recht doen aan het feit dat iedereen zelf moet kunnen beslissen. Omdat opvoeding thuis dient te gebeuren en niet van bovenaf kan en mag opgelegd worden door de overheid. Omdat het opleggen van verbodsbepalingen betuttelend is en – zeker dit concrete verbod – bovenal onterecht slechts 1 groep viseert en zelfs bombardeert tot criminelen. Omdat iedereen het recht heeft op welzijn, maar dus ook – en vooral – het recht om in alle vrijheid eigen keuzes te maken. Ook jongeren. Omdat zij competente burgers zijn, die heel wat in hun mars hebben. Je moet daar wel in durven geloven.'

Mevrouw de minister, wat is uw mening over het advies van de Vlaamse Jeugdraad? Wordt er overleg gepleegd met andere jongerenorganisaties over deze materie? Zo ja, op welke wijze? Ik heb begrepen dat de Vlaamse Regering over deze zaak geen uitspraak doet omdat het om een federale materie gaat. Ze heeft wel de intentie om de samenwerkingsovereenkomst goed te keuren. Denkt u eraan

preventieprogramma's of -campagnes op te starten om jongeren aan te zetten tot stoppen met roken of het starten met roken te ontmoedigen? Zo ja, zal dit gebeuren in overleg met jongerenorganisaties?

Het tweede deel van de vraag gaat over het tabaksfonds, dat door minister Demotte werd opgericht. Het fonds zou door de gemeenschappen, de gewesten en de federale overheid worden bestuurd. In het verleden bestond er ook al een tabaksfonds. Het werd gespijsd met middelen van de tabaksindustrie. Ik denk dat ze met de winst de Formule 1-wedstrijd in Francorchamps kunnen sponsoren. Er is nu een onafhankelijk fonds. De tabaksindustrie is er niet meer bij betrokken.

Bij dit soort thema's is minister Demotte heel fel. Dat geldt ook als het om alcohol gaat. Dat siert hem. Toch denk ik dat hij op de rand van zijn bevoegdheden balanceert. De wetgever stelt dat er een coördinatiecomité moet worden opgericht en dat er een samenwerkingsovereenkomst moet worden afgesloten. De federale overheid mag niet zomaar gelden overhevelen naar de gemeenschappen of de gewesten. Hetzelfde probleem heeft zich voorgedaan met de auteursrechten en het creatiefonds voor kunstenaars.

Dit zeg ik geheel terzijde: als in de loop van deze legislatuur nog wordt overlegd over een verdere staats Hervorming, dan hebben we hier wel een goed dossier voor een pleidooi voor meer homogene bevoegdheidspakketten in handen. De bevoegdheidsverdeling van vandaag is echt niet werkbaar.

Minister Demotte overschrijdt met de beste bedoelingen zijn bevoegdheden. Maar dat mag Vlaanderen er niet van weerhouden op dat terrein uit te pakken met acties en preventiecampagnes. Ik wil daarom de minister enkele vragen voorleggen. Ten eerste, is er reeds nieuw overleg geweest tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten betreffende het tabaksfonds? Ten tweede, is er reeds een overeenkomst bereikt voor de opstart van het coördinatiecomité? Is het nog realistisch te verwachten dat er middelen uit het federale tabaksfonds worden overgeheveld naar Vlaanderen? Ten derde, wat is het budget dat de Vlaamse Gemeenschap zal inbrengen in het tabaksfonds of in een eigen fonds? Of zal de Vlaamse Gemeenschap, onafhankelijk van dit fonds, zelf een aantal preventieacties uitwerken? Welke acties kunnen dat zijn?

Caron

Ten vierde, bij de begrotingsbespreking is gebleken dat de allocaties voor tabakspreventie op nul zijn gebracht. Zult u hiervoor bij de begrotingscontrole een bedrag uittrekken? Of blijven de middelen beperkt tot subsidies voor de drie organisaties waarvan eerder sprake? En om hoeveel geld gaat het?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik heb aandachtig geluisterd naar deze vragen die wel allebei over roken gaan, maar toch op twee verschillende materies betrekking hebben. De tabaksverkoop aan min-16-jarigen is een complex probleem. Principieel heb ik geen bezwaren tegen zo'n verbod. Maar het moet wel bijdragen tot de preventie. Is dat wel het geval? We stellen vast dat handelaars aan die kinderen toch sigaretten verkopen, met het argument dat anders de concurrentie dat wel doet. En als een handelaar dan toch eens niet meewil, dan vragen ze het gewoon aan een ouder vriendje, die de sigaretten dan wel voor hen aankoopt. Als ze willen roken, dan doen ze dat toch.

Het is moeilijk fors tegen dat verbod op te komen. Recente cijfers uit een onderzoek in scholen leren ons dat ongeveer de helft van alle leerlingen in het secundair onderwijs al heeft gerookt. Velen beginnen er vroeg aan: dat is het geval voor 29,1 percent van de 12- tot 14-jarigen. 60,4 percent van de 15-jarigen stak al een sigaret op. Deze cijfers tonen aan dat het aan de preventie schort.

Wat het tabaksfonds betreft, deel ik de zorg van de heer Caron. Ik wil echter verder gaan dan hij. Hij stelt dat minister Demotte balanceert op de rand van zijn bevoegdheden. Mijns inziens gaat hij verder dan dat, en bevindt hij zich op het terrein van de Vlaamse bevoegdheden. Voorkomen van het roken is een exclusief Vlaamse aangelegenheid. Ik dring er daarom op aan dat de minister tijdens het overleg op haar strepen staat. Vlaanderen moet een eigen preventiebeleid kunnen voeren dat onafhankelijk is van het federale niveau. Tezelfdertijd mogen we de kostbare middelen niet versnipperen. Ik dring er daarom op aan om ervoor te zorgen dat de middelen worden overgeheveld en wij de exclusieve bevoegdheid inzake preventie in Vlaanderen houden.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Ik ga op dat elan verder. We hebben al meermaals vastgesteld dat de federale minister van Volksgezondheid zich sterk profileert op het terrein van de preventie. Aandacht voor preventie vragen en de discussie aanzwengelen is een zaak; maatregelen in het vooruitzicht stellen is echter een andere. Minister Demotte kan het zich misschien allemaal permitteren omdat er toch zoveel ministers van Volksgezondheid zijn, zoals de heren Stevaert en Vande Lanotte. (*Gelach*)

Hij zou zich echter beter bezighouden met zijn echte job. Ik wil in elk geval aandringen op een coherente visie op preventie, en dat er niet wordt gewacht tot dat die minister optreedt en we vanuit een defensieve positie moeten reageren. Het regeerakkoord wil een duurzaam en geïntegreerd preventiebeleid inzake verslavende middelen zoals tabak, alcohol en drugs versterken en daarvoor ook extra middelen uittrekken. Een van de gezondheidsdoelstellingen is op het gebruik impact hebben. Verder willen we al lang dat terzake een preventief beleid wordt gevoerd. Ten slotte ben ik ervan overtuigd dat een bestraffende aanpak niet altijd efficiënt is: kinderen hebben rechten. Ze moeten hun zeg kunnen doen, en in deze zaak kan dat worden toegepast.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Ik zal op de verschillende vragen antwoorden, maar niet noodzakelijk in de volgorde waarin ze hier zijn gesteld. Het verbod op de verkoop op tabaksproducten is een federale aangelegenheid. Dat is duidelijk, daarover mag geen misverstand ontstaan. De ratificatie van de overeenkomst betekent niet dat de toestand van de min-16-jarigen wijzigt.

De heer Caron vroeg wat mijn visie is over het standpunt van de Vlaamse Jeugdraad. Ik deel de mening dat een preventiebeleid niet enkel kan bestaan uit regels die de beschikbaarheid van bepaalde producten aan banden legt. Wel is het zo dat een van de meest effectieve maatregelen inzake tabakspreventie, zoals aanbodbeperking en prijszetting, in reglementen moet worden vertaald om efficiënt te zijn. De jongeren stellen dat de overheid inzake maatschappelijke problemen niet automatisch de jeugd met de vinger moet wijzen. Jongeren vormen niet altijd de meest problematische doelgroep. Zo doen problemen met alcoholgebruik zich vooral voor bij mensen uit oudere leeftijdscategorieën.

Vervotte

Ik heb daar niet met de jongeren- of jeugdorganisaties over gedebatteerd. Het advies van de Vlaamse Jeugdraad getuigt van voldoende deskundigheid, en de raad is voldoende representatief. Afgelopen vrijdag hebben we de ratificatie goedgekeurd. De invulling van die kaderovereenkomst moet gebeuren in de cel Gezondheidsbeleid drugs. In die cel zijn alle ministers bevoegd voor de volksgezondheid vertegenwoordigd.

In de eindtermen voor de eerste graad van het secundair onderwijs staat met betrekking tot gezondheidsopvoeding dat leerlingen moeten weten dat het gebruik en het misbruik van genotsmiddelen zoals tabak gevolgen hebben voor de eigen gezondheid, de gezondheid van anderen, sport- en leerprestaties en de sociale relaties. Het VIG ondersteunt methodieken zoals de wedstrijd 'rookvrije klassen'. Het doel is om er in klasverband voor te zorgen dat de leerlingen gedurende zes maanden niet roken en niet experimenteren.

Een fundamentele debat heeft te maken met het tabaksfonds. Ik heb hier vroeger al uiteengezet welke stappen we terzake al hebben gezet. Er was een conflict gerezen omdat de Raad van State had gesteld dat het federale niveau het geld niet naar de gemeenschappen mag doorstorten. Vlaanderen had ook ernstige vragen over de omvang van de bedragen: het jaarlijks geïnvesteerde bedrag van 2 miljoen euro staat in schril contrast met het bedrag van 2 miljard euro dat de federale staat jaarlijks int via de accijnzen op tabak. We hebben deze zaak op de interministeriële conferentie geagendeerd. Tijdens een overleg hebben we duidelijk gezegd dat we akkoord gaan met de basisidee die nog dateert uit de tijd van minister Aelvoet. Men legde dan een voorstel op tafel waarin de gemeenschappen geld zouden moeten storten aan de federale regering. Vlaanderen zou echter zeer weinig inbreng kunnen hebben in de uitwerking van de projecten. Wij hebben dat voorstel verworpen. Het kan niet dat we geld zouden storten zonder dat we een substantiële inbreng kunnen doen.

We proberen opnieuw te overleggen om een oplossing te kunnen uitwerken. Als dat niet lukt, zullen we een protocol met het federale niveau uitwerken waarin het federale niveau alleen nog maar geld zal kunnen en mogen besteden voor projecten die binnen de exclusieve bevoegdheden van de federa-

le overheid vallen, naar analogie van het protocol over het Nationaal Voedingsplan.

Er was ook een vraag over de basisallocatie. Er is geen sprake van een reële daling. Het geld was in de begroting ingeschreven. Omdat er op korte termijn geen uitzicht was op een oplossing, hebben we echter besloten om geen verwarring te zaaien en de bedragen tot nul te herleiden. De allocaties zelf zijn behouden, want we hopen daarop in de toekomst geld te kunnen plaatsen. De budgetten voor tabakspreventie zijn constant gebleven. Het Vlaams Instituut voor Gezondheids promotie krijgt jaarlijks een subsidie van 1.145.000 euro. Dat geld moet prioritair worden aangewend om te werken aan de realisatie van de gezondheidsdoelstellingen. Het budget van de 25 LOGO's bedraagt 3,7 miljoen euro. De Vlaamse Liga tegen Kanker krijgt elk jaar 260.000 euro om de preventie van het roken te verzorgen.

Er wordt dus verder overlegd met de federale overheid om geld te krijgen. Als dat niet lukt, zullen we een protocol afsluiten om ons beleid niet te hypothekeren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik dank de minister voor haar duidelijk antwoord. Ik dank haar ook omdat ze de visie van de jongeren steunt, ook al is dat geen Vlaamse bevoegdheid. En ik dank haar ook omdat ze veel aandacht opbrengt voor preventie.

Ik hoop wel dat we op een of andere wijze ervoor kunnen zorgen dat Vlaanderen duidelijkere afspraken kan maken over samenwerking en het genereren van fondsen. Dat moet toestaan om federale gelden aan te wenden voor het beleid van de gemeenschappen. Zo kunnen we eigen accenten leggen. Ik ben tegen betutteling, maar tegelijkertijd ben ik, net zoals de Jeugdraad, gewonnen voor een sterke preventieve aanpak. We kunnen op dat vlak nog een tandje bijsteken.

Minister Inge Vervotte: Het grote probleem is niet alleen dat wij een overeenkomst moeten maken met de federale overheid, maar dat de andere gemeenschappen en gewesten die ook moeten ratificeren. Op dat punt ben ik niet zo optimistisch.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Elke Roex tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over mantelzorg

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Roex tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over mantelzorg.

Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de Federatie van Wit-Gele-Kruisverenigingen van Vlaanderen heeft een kwaliteitsonderzoek gedaan naar de succesfactoren en hinderpalen in de thuiszorg en hoe die door de mantelzorgers worden beleefd. Uit dat onderzoek komen een aantal knelpunten naar voren. Het aanbod van de thuiszorgorganisaties zou te krap en te weinig flexibel zijn. De personeelswissels binnen die thuiszorgorganisaties worden door de mantelzorgers als hinderlijk ervaren.

Er is een tekort aan informatie die aangepast is aan de snel wijzigende reglementering. Daardoor krijgen de mantelzorgers niet de juiste informatie en krijgen ze vaak niet waar ze recht op hebben. Professionele zorg of financiële tegemoetkomingen vinden dus hun weg niet. Er is ook onvoldoende onderlinge afstemming van de ziekenhuizen en de thuiszorg. Dus ook wanneer de patiënt naar huis gaat, en bij de voorbereiding daarvan, blijkt er een probleem te zijn.

Mevrouw de minister, uit uw beleidsnota blijkt dat de mantelzorg een belangrijke plaats vervult in het welzijns- en gezondheidsbeleid. We weten uit de begrotingsbesprekingen al dat er is voorzien in een groei van de thuiszorg. Daar gaat mijn vraag dan ook niet over, maar wel over het gebrek aan steun en opvolging van de mantelzorg zelf.

Mantelzorg kan een heel belangrijke rol spelen, zelfs zonder financiële tegemoetkoming. Daarover hoeven we nu geen discussie aan te gaan. De ondersteuning van de mantelzorger kan echter op zich een verschil maken. Vandaar mijn vragen.

Welke maatregelen gaat u nemen om de positie van de mantelzorger te ondersteunen en te versterken? In het onderzoek wordt voorgesteld om bijvoorbeeld een thuiszorgzakboekje te maken waarover elke hulpverlener en mantelzorger kan beschikken

en waarmee het regulier aanbod wordt bekendgemaakt. Staat u achter dat idee? Gaat u er werk van maken?

Wat zult u ondernemen om de mantelzorger beter te informeren over het bestaande aanbod van thuiszorg en over de bestaande financiële tegemoetkomingen? Hoe zult u de samenwerking en onderlinge afstemming bevorderen tussen de mantelzorg, de thuiszorg, het ziekenhuis en de residentiële ouderenzorg?

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de vragen van mevrouw Roex zijn terecht. Toch heb ik het gevoel dat zij wat voorbijgaat aan het feit dat er ook verenigingen zijn van mantelzorgers en dat die in sommige zaken, zij het alleen voor hun leden, een zekere verantwoordelijkheid nemen, informatie geven en bemiddelen.

Mevrouw de minister, ziet u met betrekking tot de vragen van mevrouw Roex ook een rol weggelegd voor deze verenigingen? Het is immers belangrijk hen daarbij te betrekken. Mantelzorgers zouden maximaal en vrij moeten kunnen toetreden tot de respectieve verenigingen. Voelen ze zich allemaal vertegenwoordigd? Een groep zeker wel, maar is de zorg er voor iedereen?

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, collega's, deze vragen zijn heel terecht. We hebben trouwens al gedebatteerd over de rol en de toekomst van de mantelzorgers. We weten dat ze een cruciale rol zullen spelen in het toekomstig zorgbeleid. Zeker als we uitgaan van de keuzes uit het regeerakkoord, namelijk dat de mensen zo lang mogelijk thuis moeten kunnen blijven, dan moeten we niet alleen de acties daarvoor versterken, maar ook de acties voor ondersteuning van de mantelzorgers.

We kunnen dat inderdaad enerzijds financieel doen. Daarom hebben we ons geëngageerd tot een tegemoetkoming via de Zorgverzekering. U stelde terecht voor daar nu niet verder op in te gaan. Anderzijds beschikken we over het sociaal en het fiscaal statuut. Dat zijn federale materies, maar we willen er graag onze kennis en expertise voor ter beschikking stellen. We doen ook meer dan dat, en

Vervotte

proberen de actiebereidheid van de federale overheid te stimuleren.

Voor ons zijn de mantelzorgers belangrijk als gesprekspartners in het beleid. Van hen moeten we te weten komen wat hun vragen zijn. Voor de ene zal informatie belangrijker zijn, voor de andere zal de vraag zich op een ander vlak situeren.

Naast de informatie zelf is ook een betere informatiedoorstroming belangrijk. U stelde voor te onderzoeken of een thuiszorgzakboekje een goed idee is en de mensen zou kunnen helpen. Het voordeel ervan is dat we zo alles bundelen, maar het heeft ook nadelen. Het belangrijkste is dat de mensen de juiste informatie krijgen, maar dan moeten we die informatie telkens actualiseren. Hoe vaak moeten we dat boekje dan aanpassen?

Bovendien zorgen al heel wat organisaties en verenigingen zelf voor kwaliteitsvolle en gebruiksvriendelijke informatiebrochures, die ook verspreid worden door de ziekenfondsen, OCMW's, regionale dienstencentra en sociale huizen. We vinden het belangrijk dat het via die kanalen kan gaan. De ene kiest ervoor naar het OCMW te gaan; de andere zal veeleer terecht komen bij het ziekenfonds, terwijl een derde naar een dienstencentrum gaat. Bovendien is het inderdaad de bedoeling dat dat allemaal mooi gecoördineerd verloopt in het lokaal sociaal beleid.

We denken dus niet dat het probleem een tekort aan informatie is. Wel wordt een aantal doelgroepen inderdaad niet bereikt. Om daar iets aan te doen, is het belangrijker onze acties te richten op die doelgroepen. Het kan bijvoorbeeld om de mensen met een handicap gaan, maar ook om kansarmen, of anderen.

Voor de onderlinge afstemming van mantelzorg, thuiszorg, ziekenhuis en residentiële ouderenzorg zijn er op het terrein lovenswaardige initiatieven ontstaan. Zo is er het Antwerps project Zieken Thuis waar duidelijke afspraken worden gemaakt en prioriteit wordt gegeven bij ziekenhuisontslag. We vinden die initiatieven heel belangrijk, en willen ze een ruimere toepassing laten vinden in Vlaanderen.

We nemen dat ook op in de discussie over de thuiszorgdiensten, omdat we het een goed systeem vin-

den. Er is veel vraag naar, maar er zijn ook nog problemen mee. We kijken naar wat er in de praktijk ontstaat, om dan die samenwerkingsmodellen te proberen te transfereren naar de rest van Vlaanderen.

Ten slotte is er ook het decreet op de samenwerkingsinitiatieven eerstelijnsgezondheidszorg, waarbij er ook zorgafstemming is tussen verschillende partners. De mantelzorger en de gebruiker zijn belangrijke partners, die dan ook expliciet zijn opgenomen. In het besluit van de Vlaamse Regering zal dan ook het principe van de betrokkenheid van die actoren optimaal worden ingevuld.

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Mevrouw de minister, het is belangrijk, zoals u hebt aangehaald, dat we de mantelzorgers bereiken die zichzelf zo niet noemen. Die mensen lopen verloren. Inderdaad kan een en ander verlopen via laagdrempelige initiatieven zoals het Sociaal Huis.

U zei terecht dat een boekje moeilijk te actualiseren is, maar we vinden een potentieel voorbeeld in Brussel, dat misschien in heel Vlaanderen kan werken, namelijk het virtueel zorgnet. De bedoeling daarvan is netwerken virtueel tot stand te brengen en de samenwerking – elektronisch en fysiek – te bevorderen. Daar zouden we nog een aparte vraag om uitleg aan kunnen wijden, maar we kunnen het alvast in ons achterhoofd houden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.03 uur.*

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 16.17 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan plaatsen in de bijzondere jeugdzorg

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Caron tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan plaatsen in de bijzondere jeugdzorg.

Voorzitter

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, dit thema houdt me sterk bezig. Een aantal jeugdrechters hebben hun ontevredenheid over het wetsontwerp-Onkelinx geuit. De nood aan opvangplaatsen is en blijft precair.

Een incident vormde de rechtstreekse aanleiding voor mijn vraag. Een twaalfjarige jongen stak zijn moeder neer na een ordinaire ruzie. Het kostte veel moeite een plaats in een instelling te vinden voor deze jongen. De Nederlandstalige Unie van Jeugdmagistraten heeft daarbij nog maar eens haar hart gelucht: 'Er was gewoon nergens plaats. Punt. De enige dienst die wel plaats had maar hem niet kon opnemen, was een psychiatrische eenheid. Die wilde eerst weten of de jongen in kwestie wel degelijk een psychiatrische problematiek had.'

Het is niet altijd duidelijk of een minderjarige een feit pleegt vanwege een ziekte, die dan een psychiatrische behandeling vereist, of vanwege gedragsstoornissen die te maken kunnen hebben met een problematische opvoedingssituatie en leiden tot de bijzondere jeugdzorg. Om op al die vragen op termijn een gemakkelijker antwoord te krijgen, pleit de voorzitter van de Unie voor een onafhankelijk forensisch jeugdpsychiatrisch centrum, zoals dat al in Nederland bestaat. Dat zou de jongeren dan screenen en beslissen in welk zorgcircuit ze thuishoren.

We zitten hoe dan ook met lange wachtlijsten. 'Er zijn veel budgettaire inspanningen gebeurd de jongste jaren,' erkennen de rechters Caluwé en Martens, 'maar de druk op de sector blijft ontzettend groot. De groei van het aantal nieuwe dossiers is groter dan de nieuwe injecties in de sector. De trend is duidelijk: problemen doen zich voor op steeds jongere leeftijd en de agressie neemt ook duidelijk toe.'

'Men gelooft ons niet altijd meer omdat we het zo vaak herhalen, maar toch is het zo,' zegt Martens, 'er is vooral een gebrek aan opvangvoorzieningen voor POS'ers. Dat zijn niet die jongeren die spectaculaire feiten plegen en regelmatig de media halen. Toch maakt die groep de meerderheid uit van alle dossiers.' Hier komt de zin waarom ik mijn vraag heb ingediend: 'Als er niet genoeg opvang en bege-

leiding is voor die jongeren, dreigen ze op termijn wel delinquent gedrag te vertonen.'

Deze laatste opmerking maakt me bijzonder ongerust. Veel federale collega's werken aan amendementen op de wet Onkelinx. De Vlaamse Regering doet zeker haar best, maar de druk blijft groot. Wij moeten zorgen voor de hulp en bijstand.

Hoe groot is volgens u het structureel tekort aan opvangvoorzieningen voor POS'ers en MOF'ers? Ik weet dat deze vraag moeilijk te beantwoorden is. U hebt de implementatie van Domino aangekondigd. De registratie en de inschatting van de noden zouden makkelijker moeten worden. Kunt u de vraag approximatief beantwoorden? Situeert dit tekort zich in de gemeenschapsinstellingen of eerder in de private voorzieningen?

Welke kortetermijnmaatregelen plant u om het chronisch tekort aan opvangplaatsen op te lossen? Zal het geplande project in Ekeren volstaan als uitbreiding van de capaciteit? Kan het uitbreiden van de contextgerichte werkingen, zoals de ambulante hulpverlening, snel soelaas brengen? U weet dat de mensen op het terrein daar hard voor pleiten. Een preventieve aanpak kan snel tot resultaten leiden.

Organiseert u overleg over deze thematiek met de hulpverleners en de jeugdmagistraten?

Wat is uw opinie over het voorstel van de Nederlandstalige Unie van Jeugdmagistraten voor een onafhankelijk forensisch jeugdpsychiatrisch centrum?

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het lijkt me niet opportuun om de discussie over het ontwerp Onkelinx te bestempelen als een discussie over capaciteit. Daardoor hypothekeren we de goede afloop. Ik voel er veel meer voor – en dat heb ik altijd geponeerd – om de federale en Franstalige collega's ervan te overtuigen dat een en ander ernstige inspanningen vereist. Vlaanderen doet dat, of heeft dat gedaan in de vorige legislatuur, en we hebben nog meer plannen. Dat is een mooi argument om hun voor te leggen.

Wat is de stand van zaken, mevrouw de minister? Is de aangekondigde task force al opgericht? Wat is de timing daarvan? Hoe verloopt dat?

Merckx-Van Goey

Ik pleit voor een globale visie. Het sluitstuk zijn de opvangplaatsen voor POS'ers en MOF'ers, maar er moet evenveel energie gaan naar de betrokkenheid van het onderwijs, het jeugdwerk, de vrijetijdsbesteding en de werkgelegenheid. Dat is even zinnig.

Hoe moeten we hier tegenover staan? Kunnen we dit nu al definitief afsluiten, zonder de federale beslissing te kennen? Wie collega's heeft in de federale meerderheid, kan er bij hen op aandringen dat ze erover moeten waken dat de federale wet aansluit bij de globale Vlaamse visie.

De Franstaligen zijn bereid om een en ander te doen, indien: 'Onkelinx payera sa réforme.' Dit is een duidelijk signaal. Als de federale regering meer voorzieningen oplegt, zal ze in middelen moeten voorzien.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer Caron, mevrouw Merckx, een aantal elementen werden al aangehaald. De discussie over de capaciteit gaat natuurlijk samen met een performant jeugdsanctierecht, met de uitbouw van vroegdetectie en preventieve acties, met een contextuele aanpak en met de implementatie van de integrale jeugdhulp. Voor mij moet het brede debat in zijn geheel worden gevoerd. Ik wil er geen stukjes uitlichten, wat sommigen zo graag doen, ook al ben ik me bewust van de onderdelen en probeer ik ze te registreren. We kunnen blijvend de capaciteit uitbreiden, maar we zullen er altijd net te weinig hebben. Dat hangt af van de aanpak, van het systeem, van de omgang met en begeleiding van jongeren.

We proberen een beter zicht te krijgen, we streven naar de juiste cijfers. Daarvoor dient het Domino-systeem. Dit wordt stapsgewijs geïmplementeerd. We hebben momenteel gesprekken met de verwijzers en de instellingen. Volgens hen weegt de druk zowel in de privé- als in de gemeenschapsinstellingen zeer zwaar. De gemiddelde bezetting van de voorzieningen bedroeg vorig jaar 95 procent. Dat wil zeggen dat het bestaande aanbod bijna permanent volzet is.

De consulenten worden steeds vaker geconfronteerd met moeilijkheden bij het vinden van een

plaats voor een minderjarige. Uit onderzoek blijkt dat voor meer dan 20 procent van de geplaatste of begeleide minderjarigen een herindicatie nodig is. Dit zou kunnen wijzen op een gewijzigde hulpvraag of een gewijzigde thuissituatie. Door registratie zullen we ook dit element beter kunnen analyseren.

In afwachting daarvan zijn er al experimenten met centrale wachtlijsten. Onlangs ging er onder andere in Antwerpen een van start, tenminste op provinciaal niveau. Ze geven een beeld van het tekort aan opvang. We krijgen soms te horen dat jongeren bij verschillende instellingen ingeschreven staan. Dat geeft een vertekend beeld van de precieze vraag. Hierin moeten we verdere stappen zetten om meer zicht te krijgen op het reële tekort en de noodzakelijke capaciteitsuitbreiding. We pleiten dus voor de centrale registratie per provincie.

Intussen plannen we bijkomende capaciteit in het openbare aanbod door de nieuwe gemeenschapsinstelling te Ekeren. Uiteraard vormt dat slechts één element. We moeten blijven uitkijken naar ambulante thuisbegeleiding, semi-residentiële dagcentra en residentiële opvang en begeleiding. In de begroting 2006 zal ik bijkomende middelen vragen voor de privé-sector. Het wordt afwachten of die middelen ook ingezet kunnen worden. We zullen ons daarbij afstemmen op de informatie van de team- en regioverantwoordelijke van de buitendiensten van de bijzondere jeugdzorg en de informatie van Domino en van de provinciale registratie.

We hebben al met alle betrokkenen afzonderlijk vergaderd, nog niet samen. We hebben de koepelorganisaties en de jeugdmagistraten gesproken. Morgen hebben we een vergadering met de administratie. Zij mag voorstellen hoe de task force eruit moet zien. Het is de bedoeling om alle elementen die hier nu aan bod komen, samen te bespreken.

De organisatie en oprichting van een forensisch jeugdpsychiatrisch centrum is inderdaad een federale bevoegdheid. Indien de jeugdrechter over meer aanbod van psychiatrische diagnose en zorgen wenst te beschikken, dan moet hij die zaak in eerste instantie bij de federale overheid aanklaarten.

Het is wenselijk dat dit gebeurt. Voor mij moet die uitbreiding mogelijk zijn, zowel op het ambulante

als op het residentiële vlak.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Voor alle duidelijkheid wil ik toch aangeven dat ik mijn vraag niet heb gesteld omdat er bij de federale overheid discussie bestaat over het ontwerp-Onkelinx. Ik wil er ook geen gebruik of misbruik van maken. Ik wil er ook geen communautair verhaal van maken.

Ik stel alleen vast dat de vragen die wij hebben over de federale wetgeving en de duidelijke bekommernissen van Vlaanderen een duidelijk engagement veronderstellen van onze gemeenschap. Daarover zijn we het eens.

Mevrouw de minister, u zegt duidelijk dat de voorbereiding al ver gevorderd is. We wachten af wat de evolutie zal zijn.

Minister Inge Vervotte: Dat is de essentie. Vaak gaat het om een middelendebat, zoals mevrouw Merckx ook heeft gezegd. Niet alle gemeenschappen hebben evenveel geïnvesteerd. Dat merken we nu ook in de uitspraken die recent werden gedaan. Er wordt opnieuw gesproken over het federaliseren van de materie. Dat is de omgekeerde beweging. Het gaat duidelijk over middelen. Vlaanderen is bereid te investeren omdat het om een belangrijke zaak gaat.

Het gaat niet om geringe middelen. Het gaat om belangrijke investeringen voor de toekomst.

De heer Bart Caron: Over de uithandengeving is er niet alleen een verschil in visie tussen Vlaanderen en Wallonië. Het gaat ook om de middelen. Hoe meer we een zaak uit handen geven, hoe goedkoper het is voor de gemeenschap. De hulp aan de gedetineerden is veeleer marginaal. Het voorkomingsbeleid en de hulpverlening is een andere zaak. Dat is de kern van de zaak.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het groeiende geweld van adolescenten tegen hun ouders

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Caron tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het groeiende geweld van adolescenten tegen hun ouders.

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, 'Doe de Gandhi: een sit-in in hun kamer' was de titel van een artikel in De Standaard. Eigenlijk is dat het antwoord op de vraag die ik zal stellen. Het probleem van oudermishandeling door adolescenten werd gesteld door mevrouw Van Lawyck. 'Doe de Gandhi' slaat natuurlijk op de geweldloze aanpak die daar tegenover staat.

Mevrouw Van Lawyck stelt dat dit in het Nederlandse Haarlem de snelst stijgende groep van geweldmeldingen is bij de politie. Ze zegt: 'Ik geloof dat er een grote groep jongeren in onze welvaartsmaatschappij is die geen frustratiedrempel meer heeft. Hun ouders hebben hun, met de beste bedoelingen, altijd voorgehouden hoe geweldig ze wel zijn. Want eigenwaarde is o zo belangrijk.'

De vraag is hoever men kan gaan. Tegenwoordig gaan in een aantal westerse landen weer stemmen op om wat strikter te gaan opvoeden. Wat dat betreft, voel ik me ervaringsdeskundige. Ik ben zelf nogal een aanhanger van het tegendeel. In het discours is het individualisme het kernwoord: 'Vandaag is er een ver doorgedreven individualisme in de opvoeding geslopen, dat ertoe leidt dat kinderen helemaal hun gang mogen gaan.' Ik kan me niet indenken dat we tien jaar geleden een dergelijke discussie hadden kunnen voeren.

'De ideale opvoedingssituatie weet het evenwicht te bewaren tussen autonomie en verbondenheid,' zegt mevrouw Van Lawyck, 'zo gauw een gezin naar een van beide kanten overhelt, ontstaat er een probleem.' Dat geldt ook voor de evenwichten tussen structuur en flexibiliteit, tussen humor en ernst, tussen plicht en spel, tussen conflict en harmonie. Maar wat als die evenwichten zoek zijn?

Caron

Ik zal mijn tekst niet verder voorlezen. Ik veronderstel dat de meeste mensen die het thema volgen, ze wel hebben doorgenomen. Het is toch frappant dat het om een zo snel stijgend fenomeen gaat in Nederland en dat het probleem ook ruim kon worden toegelicht in onze kranten.

Mevrouw de minister, is het fenomeen ook in Vlaanderen sterk aanwezig? Wordt er in Vlaanderen ook onderzoek gedaan naar dergelijke maatschappelijke groeiende fenomenen? Zo ja, zijn hier resultaten van bekend? Welke maatregelen zijn er genomen in functie van die resultaten? Zo niet, denk u eraan om dergelijke onderzoeken hier in Vlaanderen op te zetten? Ik wil de zaak niet te problematisch voorstellen. Is het investeren in opvoedingsondersteuning niet aangewezen in het kader van preventie?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mevrouw de minister, ik heb vroeger gewerkt op een provinciale dienst voor gelijke kansen. Daar is het thema intrafamiliaal geweld een verplicht onderwerp. Mijnheer Caron, op het eind van uw betoog zegt u dat u het thema niet te problematisch wilt voorstellen en dat u zich richt op preventie. Elke provincie houdt zich bezig met intrafamiliaal geweld. Mevrouw de minister, er zijn ook heel wat netwerken: politie, justitie, de CAW's, met daarin de JAC's. Vormen zij een kader om deze problematiek aan te pakken? Het uitgangspunt is hier wel niet dat van de opvoedingsondersteuning.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, geweld binnen gezinnen is een groot probleem. Mensen weten ook niet goed waar ze terecht kunnen en waar ze eventueel ondersteuning kunnen vragen. Daar zijn verscheidene redenen voor. Vaak komen mensen er niet graag mee naar buiten. Het probleem blijft zeer lang verborgen. Dat verergert natuurlijk de zaak.

Mijnheer Caron, in Vlaanderen werden twee onderzoeken gedaan. Zo stelt professor Ponjaert van de VUB dat naar schatting geweld in 2 tot 5 procent van de gezinnen zou voorkomen. Zij denkt dat

dit cijfer een onderschatting is. De ouders komen niet gemakkelijk met een dergelijk probleem naar buiten, vaak omdat ze beschaamd zijn.

Antisociaal gedrag valt het meest op bij adolescenten. Zowel buitenlandse als Vlaamse wetenschappers zeggen echter dat het al begint op zeer jonge leeftijd. Het Vlaams onderzoek benadrukt de belangrijke invloed van opvoeding op de ontwikkeling van antisociaal gedrag. Er wordt gewezen op het belang van de opvang in een warm gezin, ouders die via een duidelijke structuur een consequente discipline kunnen opleggen. Op die manier zou kunnen worden vermeden dat moeilijk gedrag onttaardt. Een autoritaire en kille opvoeding zou versterkend werken op het antisociaal gedrag.

Professor Braet van de Gentse universiteit toont aan dat vroegtijdige preventie zeer effectief kan zijn. Interventie op jonge leeftijd heeft zelfs een gunstig effect op lange termijn. Het effect is veel beperkter bij de behandeling tijdens de adolescentie of volwassenheid. Daarenboven is de kostprijs van een dergelijke vroegtijdige ondersteuning veel lager.

In beide studies wordt de nadruk gelegd op een vroegtijdig optreden. Indien dat gebeurt, dan is er een mogelijkheid dat het antisociaal gedrag zich minder of minder sterk ontwikkelt.

Op basis van deze resultaten zijn er een aantal projecten opgestart, zoals bijvoorbeeld het STOP-project. Daarbij worden zowel ouders als kinderen vaardigheden aangeleerd. Bij de ouders zal vooral de nadruk liggen op de opvoedingsvaardigheden en het omgaan met vragen of moeilijk gedrag van kinderen. Bij kinderen zal het veeleer gaan om sociale vaardigheden. Er zijn ook oefenscholen van de Gezinsbond, de Opvoedingstelefoon, Opvoedingswinkels, enzovoort. Het is belangrijk dat deze laagdrempelige initiatieven bestaan. Het gedrag hoeft inderdaad niet altijd problematisch te zijn.

In een verder stadium gaat het niet meer om het laagdrempelig niveau en een vroege detectie. In dat geval hebben ouders te lang gewacht om het probleem naar buiten te brengen. Het is juist onze ambitie te vermijden dat een vraag te lang onbeantwoord blijft en dat er een crisis ontstaat. Problemen, die vaak de draagkracht van een gezin te boven gaan, moeten kunnen worden opgelost door ondersteuning via bijvoorbeeld een Opvoedings-

Vervotte

winkel of een Oefenschool van de Gezinsbond. Gezinnen moeten weten dat ze daar terecht kunnen.

Mijnheer Caron, er worden dus projecten ontwikkeld, ook via het privé-initiatief. Ik ben het volledig met u eens dat de opvoedingsondersteuning belangrijk is, niet alleen voor het kind. Het is ook een zinvolle investering. We hebben het dikwijls over doelmatigheid. Die studies tonen ook duidelijk aan dat dergelijke investeringen leiden tot lagere uitgaven in de toekomst voor die gezinnen en jongeren.

Met de beleidsnota streef ik er vooral naar te zoeken naar natuurlijke netwerken. Het is niet altijd goed om nieuwe zaken te creëren. In eerste instantie moet worden nagegaan waar die jongere of de ouder spontaan naartoe zou gaan. Daar moet de nadruk op worden gelegd in plaats van steeds maar nieuwe structuren te ontwikkelen.

Het creëren van meer mogelijkheden voor vaardigheidstrainingen van ouders en van kinderen tussen 0 en 12 jaar is voor mij een belangrijke doelstelling. Mensen moeten niet alleen ergens terecht kunnen met hun vragen, er moeten ook beperkte interventies mogelijk zijn om een aantal vaardigheden aan te leren. Centra voor kindercare en gezinsondersteuning zijn hierbij een belangrijke partner.

We werken ook verder aan de basispreventie. Kind en Gezin, het socio-culturele werk, CLB's zijn wat dat betreft belangrijk. Pedagogische gesprekken, zoals in de Opvoedingswinkels en bij Kind en Gezin, moeten worden uitgebreid. We kunnen ons richten op specifieke doelgroepen, zoals bijvoorbeeld kansarme gezinnen. Het groepsgericht werken moet echter ook breder verspreid worden. We moeten ons dus niet beperken tot een bepaalde doelgroep.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer de voorzitter, het is moeilijk om hier een debat te voeren omdat ik me niet heb aangesloten bij de vraag. Volgens het reglement mag iemand in dat geval niet reageren op een antwoord van een minister.

Toch wil ik even repliceren.

Mevrouw de minister, u hebt gesproken over opvoedingsondersteunende maatregelen. Allemaal goed en wel, maar de kern van de zaak is toch dat de kinderen een warm nest moet worden geboden. Om op te voeden moet men thuis zijn, maar dikwijls gaan beide ouders uit werken. Hoe kunnen ze hun kinderen opvoeden als ze niet thuis zijn?

Daarnaast is er nog het probleem van de alleenstaande ouder. Terwijl hij of zij gaat werken, worden de kinderen opgevoed door iemand anders.

Minister Inge Vervotte: Mevrouw Van Steenberge, dat is ook wat de studie aantoont. Het warm nest waar u naar verwijst en het geven van structuur zijn belangrijk. Indien die er niet zijn, zal het antisociaal gedrag worden aangewakkerd of zal het zich sterker ontwikkelen.

U haalt terecht de problematiek van de alleenstaande ouders en de relatie tussen gezin en arbeid aan. Soms worden mensen ook graag even ondersteund. We stellen bij korte interventies vast dat we met het meegeven van vaardigheden, ouders en kinderen soms echt wel op weg helpen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ook ik ben ervan overtuigd dat 'het warme nest' niet alleen letterlijk is op te vatten. Een goede vorm van kinderopvang en goed onderwijs kunnen even zinvol en belangrijk zijn. Verantwoord ouderschap kan best andere vormen van opvoeding en opvoeders verdragen. Dat kan zelfs verrijkend zijn. De problemen doen zich dikwijls in de relatie zelf voor, of bij de reproductie van een bepaalde levensstijl. Dat gebeurt dan zowel thuis als buitenshuis.

De voorzitter: Dat thema moeten we misschien eens grondig uitdiepen. Niet enkel wat er binnenshuis gebeurt, is belangrijk. De omgeving moet hoopvolle ontwikkelingen binnenshuis versterken en bevestigen. De interactie is belangrijk.

De commissie moet enige soepelheid aan de dag leggen bij de bespreking van die thema's. We zouden hier alleen vragen kunnen bespreken die zijn ingegeven door wat onze eigen achterban vraagt, en ons kunnen beperken tot een vraag naar de stand van zaken. Dat kunnen we dan bijna oplossen door daarvoor naar het kabinet te telefoneren.

Voorzitter

We moeten dat enge perspectief overschrijden om een vruchtbaar debat en gedachtewisseling mogelijk te maken. Dat verklaart ook waarom we een aantal verzoeken tot het stellen van een vraag om uitleg hebben omgezet in schriftelijke vragen. Het criterium is dan of zo'n vraag al dan niet aanleiding kan geven tot politieke relevante debatten.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het belang van het kind bij echtscheidingen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Caron tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het belang van het kind bij echtscheidingen.

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw de minister, op 16 februari verscheen in De Standaard een vrije tribune die was ondertekend door mensen die enige autoriteit bezitten inzake opvoeding, zoals verantwoordelijken van de Gezinsbond, van het Kinderrechtencommissariaat, universiteiten, CAW's en bezoekersruimten. Ze deden een oproep tot een betere begeleiding van de onderbroken of de conflictueuze ouder-kindcontacten, zoals dat in het vakjargon heet.

Opnieuw duikt het communautaire probleem op. Een aantal bezoekeruimten passen in het justitieel beleid. De middelen daarvoor gaan naar de CAW's, die echter onder de bevoegdheid van Vlaanderen vallen.

Mevrouw de minister, bent u bereid om in overleg met de federale bevoegde minister ervoor te zorgen dat scheidende ouders met kinderen de mogelijkheid hebben om kennis te maken met conflictbeheersende bemiddeling? Wilt u werk maken van de verdere uitbouw van de bezoekeruimtes waar ouders en kinderen professioneel worden begeleid en stapsgewijs kunnen werken aan betere onderlinge verhoudingen? Wellicht moet dat gebeuren in het

kader van de werking van de CAW's. Bent u van plan om overleg te plegen met de kinderrechtenorganisaties om tot betere maatregelen te komen ten voordele van kinderen die zijn betrokken in echtscheidingsregelingen?

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Ik wil er bij de minister op aandringen om de bestaande federale regeling in het kader van de echtscheidingswetgeving in te vullen, zodat de door de gemeenschappen erkende echtscheidingsbemiddelingsinstanties vooraf een kans krijgen.

We zijn daar al twee legislaturen mee bezig. Daarover bestaat geen eensgezindheid, wellicht ook niet in de meerderheid. We zitten wat verveeld met de jaarlijkse commentaren van de Kinderrechtencommissaris, want we geven er geen opvolging aan. Als het parlement het daarover niet eens geraakt, moet de minister maar haar nek uitsteken. We verliezen tijd en energie door te proberen daarover in het parlement een consensus uit te werken. Als de minister met een voorstel komt, zullen we het op zijn verdiensten beoordelen. In elk geval moet er iets gebeuren.

Inzake de kinderrechten zou het goed zijn om naast het verslag van de Kinderrechtencommissaris ook kennis te nemen van de intenties van de minister. Mevrouw de minister, in welke mate wilt u kinderrechten een plaats in uw visie geven?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: De heer Caron geeft het voorbeeld van Noorwegen, waar de vier verplichte uren al een feit zijn. In een aantal staten van de VS is dat ook het geval. Ik kwam dat te weten toen ik op zoek was naar informatie over opvoedingsondersteuning. Ik zie inderdaad een relatie met opvoedingsondersteuning, en vraag me af of de minister dat ook zo ziet.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de belangen van het kind, dat niet voor de echtscheiding van zijn ouders kiest, staan voor ons centraal. In Vlaanderen is inzake familiale bemiddeling door de CAW's veel ervaring op-

Vervotte

gedaan.

Twee weken geleden is in de federale Kamer een wetsontwerp over de bemiddeling goedgekeurd. In het wetsontwerp zijn criteria opgenomen voor de erkenning van bemiddelaars, met inbegrip van de erkenning van de familiale bemiddelaars. We zullen daarover moeten overleggen met federaal minister Onkelinx, want die wet zal gevolgen hebben voor de erkenning van de bemiddelaars in de autonome centra van de CAW's. De centra krijgen een groot aantal relatieondersteunende hulpvragen bij scheidingen.

Die centra hebben de jongste tijd een enorme deskundigheid opgebouwd, en beschikken over heel wat praktijkervaring in deze problematiek. Ik streef er dan ook naar dat scheidende ouders hun weg kunnen blijven vinden naar deze laagdrempelige dienstverlening. We weten dat ze ook elders terecht kunnen, maar de expertise is laagdrempelig uitgebouwd in de familiale bemiddeling in de Centra voor Algemeen Welzijnswerk.

De neutrale bezoekerimtes die daar eveneens deel van uitmaken, zijn eigenlijk een aanvulling bij de familiale bemiddeling. Als een echtscheiding toch uitmondt in een conflictsituatie, kan de omgang tussen ouders en kinderen gewaarborgd worden in die neutrale bezoekerimtes.

De werking van die neutrale bezoekerimtes wordt nu verfijnd en afgestemd op het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp. Het is de bedoeling dat in het hulpaanbod van de bezoekerimtes meer rekening wordt gehouden met het belang van het kind. Het gaat dan bijvoorbeeld om kinderen die in het kader van een gerechtelijk vonnis tegen hun zin en onder dwang naar de bezoekerimtes worden gebracht. We zullen het ene met het andere in overeenstemming moeten brengen.

Daarnaast hebben we ook gesprekken gehad met het steunpunt Algemeen Welzijnswerk. Die mensen hebben zich ertoe geëngageerd een uniforme werkwijze uit te werken in de omgang met de verschillende vragen die ze daaromtrent krijgen in hun verschillende CAW's.

Uiteraard zal ik contact opnemen met alle relevante actoren, opdat het kinderrechtenperspectief voldoende aan bod zou komen en ook in deze the-

matiek zijn uitvoering zou kunnen vinden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord met perspectief.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident is gesloten om 17.00 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

